

ліцензіатам, які втратили ветеринарний бізнес, повністю або частково втратили приміщення, обладнання через руйнування або вимушену евакуацію. У першу чергу тим, хто й надалі хоче працювати й розвивати ветеринарну справу саме в Україні.

Висновки. Проведене дослідження показало, що у багатьох країнах світу інтереси спеціалістів ветеринарної медицини представлені ветеринарними асоціаціями та об'єднаннями, як лікарів загальної практики так і вузько профільних спеціалістів, ці організації існують досить тривалий час і давно вже вироблені правила їх діяльності. Значення цих організацій важко переоцінити, вони приймають активну участь у формуванні державної політики у сфері ветеринарної медицини; сприяють підвищенню кваліфікації спеціалістів ветеринарної медицини; фінансують найбільш актуальні дослідження в сфері ветеринарної медицини; утворюють дорадчі та консультативні органи; здійснюють атестацію, ліцензування та контроль за діяльністю лікарів ветеринарної медицини; створюють пенсійні фонди та виконують цілий ряд інших важливих завдань.

Слід зазначити, що такі організації як Всесвітня ветеринарна асоціація дрібних домашніх тварин (WSAVA), Федерація ветеринарних асоціацій, що займаються тваринами-компаньйонами (FECAVA), Міжнародний фонд захисту тварин (IFAW), Всесвітня організація із захисту тварин (FOUR-PAWS) зараз активно допомагають Україні через своїх партнерів шляхом підтримки лікарів ветеринарної медицини, які потребують допомоги у відновленні роботи клінік, власникам тварин, що потребують допомоги та притулком для тварин.

Наразі в Україні працюють об'єднання і асоціації з досить різними напрямками і спеціалізаціями, проте не вистачає глобальної організації за прикладом Німеччини, США чи Великобританії, що могла б об'єднати абсолютно усіх спеціалістів ветеринарної медицини і перебрати на себе цілий ряд дозвільних, контролюючих функцій від Держпродспоживслужби України за прикладом колег з інших країн. Крім того, помітно певні фінансові проблеми у деяких з організацій, відсутність офіційного веб сайту, а деякі з них існують формально, не проводячи будь яких заходів.

УДК 636.8.09:616.98

ДЕЯКІ АСПЕКТИ БОРОТЬБИ З АСОЦІЙОВАНИМИ РЕСПІРАТОРНИМИ ІНФЕКЦІЯМИ КОТІВ

Глущенко Я.В., аспірант, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-7483-9464>

Северин Р.В., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2217-8582>

Гонтарь А.М., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0504-8663>

Симоненко С.І., кандидат ветеринарних наук, доцент, Державний біотехнологічний університет, м. Харків, Україна
ORCID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-7046-2943>

Анотація: В останні роки популяція домашніх котів в Україні неухильно зростає як у невеликих селах, так і у великих містах. Частка інфекційних захворювань у загальній захворюваності котів зростає. Ветеринарна статистика свідчить про помітне зростання вірусних респіраторних захворювань.

Інфекційні респіраторні хвороби котів (інфекційний герпесвірусний ринотрахеїт, каліцивіроз та вірусний риніт) – це загальний термін для позначення високо контагіозних гострих змішаних інфекцій, що характеризуються катаральним запаленням слизових оболонок верхніх дихальних шляхів, ротової порожнини та кон'юнктиви.

Інфекційні респіраторні захворювання котів викликаються одним або декількома вірусними та/або бактеріальними збудниками. Найважливішими етіологічними агентами є котячі ДНК-герпесвіруси та каліцивіруси, а також бактеріальні патогени, такі як *Bordetella bronchiseptica*, *Chlamydia psittaci* та мікоплазма. Вище згадані патогени характеризуються певною прихильністю до певних органів і тканин. Хламідії переважно вражають кон'юнктиву, а в деяких випадках – органи дихання та статеві органи. *Bordetella bronchiseptica* і *Mycoplasma* можуть бути самостійними етіологічними агентами, але також можуть бути збудниками вторинних інфекцій. Крім того, в патогенезі цих захворювань можуть брати участь й інші збудники: реовіруси, поксвіруси, котячі коронавіруси, стафілококи, стрептококи, пастерели та колібактерії [4].

Статистичний аналіз даних реєстрації хворих тварин, які утримуються у ветеринарних клініках, показав, що так звані «Респіраторні синдроми» зазвичай викликаються асоціаціями патогенів і за відсутності належного лікування у 30 % випадків призводять до летального результату. Ці інфекції особливо небезпечні для кошенят віком до п'яти місяців [1].

Тому розробка стратегій лікування та підбір ефективних психотропних препаратів є актуальним питанням [5].

Ключові слова: коти, вірусні, бактерійні хвороби, герпесвіруси, кальцивіруси, протівірусна активність.

Дослідження проводилося у 2024 році в приватних ветеринарних клініках. За цей період було зареєстровано 115 котів віком від 6 тижнів до 8 років з респіраторними вірусними інфекціями (ринотрахеїт, каліцивіроз) та бактеріальними збудниками (*Bordetella bronchiseptica*, *Chlamydiapsittaci*, мікоплазма).

Діагноз ставився на підставі клінічної картини, даних гематологічних, імунологічних та мікробіологічних досліджень. У деяких випадках діагноз герпесвірусної інфекції був підтверджений методом ПЛР.

Клінічні прояви включали чхання, кашель, ерозії на язиці та серозні виділення з носової порожнини та очей. Слизові оболонки носової порожнини, трахеї та гортані були набряклі та гіперемійовані.

Метою цього дослідження було вивчення протівірусної активності препаратів ГамавітФорте та Гамапрен при лікуванні респіраторних комплексів у котів. У клінічній практиці в терапевтичних схемах використовуються такі протівірусні препарати, як фікловір, лізин та гамапрен. Наші спостереження показали, що такі препарати, як фікловір і лізин, були токсичними при лікуванні інфекцій у деяких порід кішок (мейн-кун, британська, сіамська, перська і регдолл), особливо у вагітних кішок. Тому для подальших досліджень було обрано гамапрен.

Для досягнення поставлених цілей було обрано загальну методологію дослідження.

Гамапрен вводили в дозах 0,3-0,5 мл двічі на день, залежно від маси тіла та тяжкості захворювання. Тривалість лікування становила 5-7 днів. Гамавіт Форте застосовували для підвищення природної резистентності та зменшення наслідків звикання і стресу. Препарат вводили внутрішньовенно в дозі 4 мл один раз на добу і, в деяких випадках, внутрішньом'язово в дозі 1 мл один раз на добу. Для запобігання дегідратації внутрішньовенно також вводили 0,9 % фізіологічний розчин і 5 % розчин декстрози, хоча розчин Рінгера вважався більше ефективним. У випадках тяжкого зневоднення застосовували змішаний розчин натрію хлориду і декстрози зі швидкістю близько 100 мл на добу.

У більшості випадків призначалася антибіотикотерапія: флемоксин, азитроміцин, цефтриаксон тощо. Щоб допомогти організму ефективно боротися з вірусом, застосовували препарати для стимуляції імунної системи. Наприклад, риботаніциклоферон. Відмінну ефективність у лікуванні кошенят показав фоспреніл. Ринотрахеїт у котів найчастіше проявлявся у вигляді хронічного бронхіту (з прогресуванням до пневмонії), запорів і проблем з харчуванням після кількох невдалих спроб лікування. У деяких випадках з'являлися розлади нервової системи, включаючи порушення координації рухів, занепокоєння і спазми.

Майже у всіх випадках, коли Гамапрен застосовували в комбінованій схемі лікування з моменту появи клінічних симптомів, одужання було швидким. На противагу цьому, у котів, які не отримували Гамапрену, клінічні ознаки зникали в середньому через 4-6 днів. Препарат був найбільш ефективним у молодих тварин у віці 2-5 місяців. Слід також зазначити, що тварини, які отримували Гамапрен, згодом нехворіли після контакту з хворими котами. Це важливо, оскільки цілком ймовірно, що тварини зазнали впливу Гамапрена і згодом не захворіли. Характерною особливістю герпесвірусної інфекції котів є те, що більшість інфікованих тварин нездатні повністю звільнитися від вірусу і залишаються латентними вірусоносіями.

При складних формах захворювання (розвиток вторинних інфекцій) високу ефективність у лікуванні хвороби показала комбінація Гамапрену, Гамавітофурту та Ригфору. Тому включення Гамапрену, Гамавітофурту і Ригфолу в комплексні схеми лікування вірусних респіраторних інфекцій котів забезпечує більшу ефективність і швидший період одужання. Препаратом вибору без тестування чутливості є Доксидиклін; *V. bronchiseptica* не чутлива до синтетичних пеніцилінів і має високу резистентність до Триметоприму та Бісептолу. Симптоматична та підтримуюча терапія, спрямована на відновлення електролітного та кислотно-лужного балансу, призначається котам з помірними та важкими клінічними ознаками.

Бібліографічний список:

1. Binns S. H., Dawson S., Speakman A. J., Cuevas L. E., Hart C. A., Gaskell C.J., Morgan K. L., & Gaskell R. M. (2000). A study of feline upper respiratory tract disease with reference to prevalence and risk factors for infection with feline calicivirus and feline herpesvirus. *Journal of feline medicine and surgery*, 2(3), 123–133. <https://doi.org/10.1053/jfms.2000.0084>.
2. Di Francesco A., Donati M., Mazzeo C., Battelli G., Piva S. et al. (2006). Feline chlamydiosis: a seroepidemiological investigation of human beings with and without contact with cats. – *Veterinary Record* 159 : 778–779.
3. Egberink H., Addie D, Belak S., Boucraut-Baralon C., Frymus T. et al. (2009). Bordetella bronchiseptica infection in cat ABCD guidelines on prevention and management. *Journal of Feline Medicine and Surgery* 11: 610–614.
4. Gaskell R., Dawson S., Radford, A., & Thiry E. (2007). Feline herpesvirus. *Veterinary research*, 38 (2), 337 –354. <https://doi.org/10.1051/vetres:2006063>.
5. Maggs D. J. (2005). Update on pathogenesis, diagnosis, and treatment of feline herpesvirus type 1. *Clinical techniques in small animal practice*, 20(2), 94–101. <https://doi.org/10.1053/j.ctsap.2004.12.013>.
6. Thiry E. (2017). Feline Herpesvirus infection. *European Advisory Board on Cat Diseases*. Retrieved from <http://www.abcdcatsvets.org/feline-herpesvirus/>.
7. Radford A. D., Addie D., Belak S., Boucraut-Baralon C., Egberink H., et al. (2009). Feline calicivirus infection ABCD guidelines on prevention and management. *Journal of Feline Medicine and Surgery* 11: 556–564.
8. Redelman-Sidi G., Grommes C., Papanicolaou G. (2011) Kittentransmitted Bordetella bronchiseptica infection in a patient receiving temozolomide for glioblastoma. *Journal of Neuro-Oncology* 102: 335–339.
9. Register K. B., Sukumar N., Palavecino E. L., Rubin B. K., Deora R. (2012). Bordetella bronchiseptica in a Paediatric Cystic Fibrosis Patient: Possible Transmission from a Household Cat. *Zoonoses and Public Health* 59: 246–250.

УДК 378:37.018.43:5

ДИСТАНЦІЙНЕ ТА ОНЛАЙН ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК: ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ